

1.10. „HIGH PERFORMANCE CENTER” A FELSŐOKTATÁSBAN ÉS AZ ÉLSPORTBAN

Dr. habil. RÁTGÉBER LÁSZLÓ

Pécsi Tudományegyetem, Egészségtudományi Kar, Docens, Tanszékvezető
Kosárlabda Specifikus Módszertani Központ, Igazgató

Az elmúlt néhány évtizedben hatalmas változások zajlottak le az edzői szerepfelfogással, valamint a feladatokkal is az egyéni- és csapatsportágakban egyaránt. Korábban evidens volt az onnipotens, klasszikus rendszerszemlélettel rendelkező edző képe, az edzők egy személyben értettek mindenhez, a technikai, taktikai, erőnléti, mentális felkészítéshez, a rehabilitációhoz, valamint a menedzsmenthez is. A tudomány és a technológia fejlődésével azonban ez a szerep jelentősen átalakult, a sikeres edző már nem a polihisztor vezetőedző, hanem az edzéstechnológiák menedzsere, aki egy interdiszciplináris szakmai stábbal dolgozik. Az utóbbi években hazánkban létrejött sportágspecifikus módszertani központok egyik fő feladata az volt, hogy építsenek ki szoros együttműködést a sporttudományi felsőoktatási intézményekkel, mely elősegíti a hazai edzéstudományi és nemzetközi sportágspecifikus, komoly elméleti, tudományos és gyakorlati szakemberek kooperációját.

A High Performance Center lényege, hogy egy közös célt szem előtt tartva, összehangolt és elkötelezett csapatmun-

kában működjön együtt az erőnléti edző, a fizioterapeuta, a videóelemző, a játékosmegfigyelő, a sportpszichológus, a mentáltréner, a dietetikus és az asszisztens edzők, egyéni képzők is. Ahhoz, hogy az információáramlást optimalizálják, először az egy diszciplinán belüli szakembereknek kell egymással folyamatos szakmai diskurzust folytatniuk, majd a performance team vezetőinek kell információt cserélniük és szakmai döntéseket hozniuk, a vezetőedző pedig optimális esetben már csak ezekkel a vezetőekkel egyeztetnie, nem az egyes szakemberekkel, mint a dietetikus vagy az erőnléti edző. A végső döntést egy adott helyzetben mindig a vezetőedző hozza meg a tudatos és kollektív szakmai munka után. Amennyiben azonban az információáramlás, a döntéshozási mechanizmusok és felelősségvállalás kérdéses, egy polihisztor edző egy személyben hatékonyabb lehet, mint egy együttműködni képtelen, hatalmas szakértői csapat. Az interdiszciplináris szemléletnek nem csak a szervezeti felépítés és munkaszervezés szintjén kell megjelennie, hanem az integrált sportteljesítményi rendszer létrehozásánál és működtetésénél is. A rendszer csúcán az edzésmunka áll, mely-

hez a taktikai, technikai és versenyteljesítmény is tartozik, ezek összefoglaló neve a multipractice. Minden, ami ez alatt van, az a support, vagyis az ezt támogató rendszer, kezdve a sportpszichológiától a dietetikán át a sporttudományi támogatásig. Létre kell hozni azt a High Performance Centert, amelyet nem az adminisztráció, hanem know-how irányít, ahol elérhető a tudásmetriai adatokkal mérhető tudástár és a különböző tudományterületek szakembereinek közös kiindulási alapja és tudásbázisa az edzéstudomány.